

Arealbruk og økologi i BREEAM – punkter vi ønsker å diskutere

1. Fremmede arter:

BREEAM tar utgangspunkt i Artsdatabankens risikovurderinger med føringer om at man ikke får bruke «svartelistede» arter. Dette harmonerer ikke med eksisterende regelverk. Vegetasjonsvalg og utsetting av det som defineres som fremmede arter reguleres i Forskrift om fremmede organismer. Hvis BREEAM Nor skal legge restriksjoner på plantevalg bør det være i henhold til forbudslisten (vedlegg 1) i forskriften. Artsdatabankens risikovurderinger er ikke et forvaltningsverktøy, og skal i henhold til Artsdatabanken selv ikke brukes slik. Svartelisten finnes for øvrig ikke lengre som begrep. Nå heter Artsdatabankens risikovurderinger Fremmedartslisten og inneholder alle vurderinger (fra ingen risiko til svært høy risiko). Dette grep ble foretatt av Artsdatabanken nå i 2018, og en av grunnene var nettopp å synliggjøre at resultatene ikke skal brukes som en fasit for plantevalg. Risikovurderingene er en prediksjon 50 år frem i tid og metoden er fremdeles under utvikling. Dette gjør resultatene uforutsigbare så lenge metodeutviklingen pågår. Fra 2012 til 2018 endret 325 plantearter risikokategori og metoden er fremdeles ikke ferdig. Planteproduksjon tar tid. Ofte mange år. For at planteskoler skal kunne opparbeide seg et utvalg av gode planter til BREEAM prosjekter trenger man forutsigbare rammer. Dette vil ikke bare gjøre det mulig å produsere gode kvalitetsplanter i Norge istedenfor å ta i bruk import, men vil også bygge omdømme for BREEAM Nor. Ingenting er så dårlig markedsføring som mislykkede uteanlegg. For den grønne sektoren som følger Forskrift om fremmede organismer byr det på utfordringer når retningslinjene i BREEAM ikke er de samme som de i regelverket. Finnes det måter som BREEAM kan nærme seg det faktiske regelverket istedenfor å ta utgangspunkt i Artsdatabankens risikovurderinger?

2. Kompetansekrav til økologen:

Etter vårt syn stiller BREEAM for lite krav til økologens plantefaglige kompetanse. Vi mener at det er uhyre viktig at man stiller strenge krav til plantekjennskap. Både kompetanse til viltvoksende arter (habitat, biomangfoldsverdier, skjøtsel og uheldige følger) samt kjennskap til det eksisterende sortimentet av grøntanleggsplanter (kultivarer av både det som betegnes som fremmede og hjemmehørende arter og deres viktige bruksegenskaper). I forhold til urbane uterom er dette et like viktig kompetansekrav som det er at man stiller krav til at spesialist på forurenset areal har kompetanse i risikovurdering. Det er selve plantevalget som utgjør grunnpilaren for områdets økologi. Etter det vi forstår fra pågående prosjekt har økologen stor innvirkning på plantevalget i BREEAM prosjekter. Enten ved at vedkommende kontrollerer og «godkjenner» en foreslått planteliste fra fagperson, eller gjennom å selv foreslå planteliste som prosjektet tar utgangspunkt i. Dette gjør prosjektene svært sårbare for kompetanse hos den enkelte økolog, og eksempler fra noen prosjekter viser at det sannsynligvis er store forskjeller i kunnskapsnivå. Denne situasjon er svært uheldig for det enkelte prosjekt i forhold til hva det kan innebære av økonomiske konsekvenser på sikt så vel som for uterommets kvalitet i seg. Men ikke minst er det uheldig for BREEAM som profilert sertifiseringsverktøy. Kan man sette tydelige krav til plantefaglig kompetanse?

3. Andre aspekter

Generelt tenker vi at vedlikehold burde få større fokus. Det er for eksempel ingen vits å lage en artsrik plen som er planlagt til å skjøttes som en klipt gressplen. Etter det vi kan se finnes det ikke noen retningslinjer som sier at en plan for den fremtidige skjøtsel av utbedrede områder skal tas hensyn til i BREEAM.

Et anbefalt tiltak under LE 04 er å plante «stedlige» arter som «gagner» lokal økologi. Dette er vage begrep som gir svært lite føringer. Naturmangfoldloven har som mål å bevare mangfoldet på både arts- og gen-nivå i forhold til planter (og andre organismer). Hva stedlig betyr i dette sammenheng reguleres i forskriften av hvilken type område man befinner seg i («*naturområde*» eller «*parkanlegg og andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder*»). I naturområder ligger vurderingen på gen-nivå og i andre områder på artsnivå. Ordet «gagner» burde også spesifiseres for å definere hva man skal oppnå med sine tiltak. Hva er det man skal legge til rette for?

Et annet tiltak under LE 04 er at man utnytter god hagepraksis (f. eks ingen eller lite bruk av plantevernmidler eller insekticider). Dette tiltak og tiltaket ovenfor kan noen ganger stå i konflikt med hverandre fordi det ene dreier seg om et naturaspekt og det andre om et miljøaspekt. Urbane uteområder er i mange tilfeller utsatte for store påkjenninger og vegetasjonen må anpasses deretter ellers så dør den. Hvis man planter en artsrik eng på et område der den kommer å utsettes for kronisk slitasje bidrar ikke dette til økt artsmangfold - den kommer å bli borte. Hvis man planter saltømfintlige planter i nærheten av en vei likeså (de færreste planter tåler salt). Der hvor noe går ut kommer noe annet inn. Som regel er det den uønskede vegetasjonen. Det viktigste tiltaket for å unngå bruk av kjemiske midler er at vegetasjonen etablerer seg raskt og dekker godt slik at uønskede arter ikke får fotfeste. At vegetasjonen i utgangspunktet er frisk, robust og motstandsdyktig/resistent mot sykdom og skadeangrep er også avgjørende. Valg av slik vegetasjon er mye viktigere tiltak enn å plante et mangfold av helt alminnelige arter når man befinner seg i et urbant uterom. Anlegget må også være funksjonelt slik at det ikke genereres urimelige vedlikeholdskostnader hvis områdene skal kunne skjøttes etter miljøvennlige prinsipper. Kunne BREEAM ha en måte å implementere slike faktorer under et miljøaspekt?

Vi tar forbehold om at vi kan ha misoppfattet noen momenter, men vi ønsker svært gjerne en samtale om punktene over. Med mål om mange gode BREEAM prosjekter fremover.

Vennlig hilsen

Maria Fall

Konsulent, Norsk Gartnerforbund